

Дядо Коледа (Мраз) донесе в торбата „Край елхата“

Големият Литературен СКАНДАЛ на Новата 2015!

Уважаеми Хеликон.bg,

Настоявам, да поправите стиха в «Край елхата» от Лъчезар Станчев, който сте променили погрешно в стихотворението, публикувано в 100 000 тираж, без разрешение.

От: « Дядо Мраз, къде се бавиш »,

Вашата актуализация с лош ритъм е:

« Дядо Коледа, къде се бавиш ».

Бих разрешил ползването, ако приложите качествената промяна:

« Дядо Коледа, ех, как се бавиш ».

Вл. Л. Станчев, син на поета

1, януари, 2015

SLANCE.EU

АРТ БИВАЛИЦИ
КНИЖАРНИЦА

Край елхата

Дядо Коледа, ех, как се бавиш
в тази бяла зимна нощ?
Гледай да не ме забравиш
да не дойдеш с празен кош.

Мило птиче от елхата
разпери крилца, хвъркни,
доведи го със шейната
през поля и планини.

Грей по-силно ти, звездичке,
ярко, ярко заблести -
от високата елхичка
пътя му насочвай ти.

Дядо Коледа, ех, как се бавиш,
нищо, че си доста стар,
бързай да не ме забравиш,
книжка искам – хубав дар.

Лъчезар Станчев

ХЕЛИКОН
За книгите и хората

Край елхата

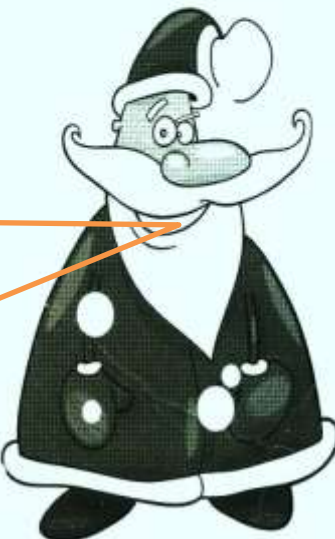
Дядо Коледа, къде се бавиш
В тази бяла зимна нощ?
Гледай да не ме забравиш
да не дойдеш с празен кош.

Мило птиче от елхата
разпери крилца, хвъркни,
доведи го със шейната
през поля и планини.

Грей по-силно ти, звездичке,
ярко, ярко заблести -
от високата елхичка
пътя му насочвай ти.

Дядо Коледа, къде се бавиш,
нищо, че си доста стар,
бързай да не ме забравиш,
книжка искам – хубав дар.

Лъчезар Станчев

helikon.bg

ХЕЛИКОН
За книгите и хората

Helikon.bg

ЕЛЮАР В СКАНДАЛА С „УСМИВКАТА” - песен по текст на Лъчезар Станчев

От летния радиоефир на 2001 година се разпали скандалът с "Усмивката" – песен - емблема на Петко Петков и групата "Трамвай № 5". Провокацията се роди от една реклама за дъвка, повтаряна три месеца всеки час в „Дарик”, БНР... На основата на песента, композирана от Митко Щерев, рекламата без разрешение е преиначила текста на поета. Обсебени са първият стих - "не знае никой преди колко века" и после римите на първия куплет, и (чрез манипулиране на основната идея: Как се е появила усмивката?) се пробутва рекламната бомба "усмивката от "Дъвка" е родена", на мястото на оригиналното поетично откритие "усмивката ... от майчина целувка е родена". За такова нарушение в Закона за авторските права (чл. 94. ал. 2 т.3) е предвидено

ОБЕЗЩЕТИЕ:

„... ДО ТРИДЕСЕТ И ПЕТ ХИЛЯДИ ЛЕВА”.

Скандалът предизвика приятелска загриженост и публична реакция във вестниците „24 часа” (журналистическото разследване „Скандал с песен на Трамвай №5” на Мила Вачева, 20.8.2001) и „Демокрация” („Дъвка” на Ат. Свиленов, 6.8.2001).

Феноменална е съдбата на текста на "Усмивката". Началото е в Париж от 1937 г., времето на възхода и разгрома на Испанската република, когато двапетинагодишният младеж – поетът, стипендиант и лектор в Университета попада в художествено-артистичната компания на Н. Балкански, Ил. Бешков, Г. Бакърджиев, Ст. Сърчаджиев, Б. Дановски, Кр. Мирски... Младежът търси близост сред френските събратя по перо, намира приятелство и се запознава с Пол Елюар - автор на току-що появилата се стихосбирка „Щедри очи” („Les yeux fertiles”).

От стих на Елюар с илюстрации на Пикасо (рисушки за Пол от Пабло), започва лъчезарното откритие: „Усмивката ... от майчина целувка е родена”. Немалко балканска трезвост има в това поетично възражение срещу „усмивката алкохолна” („souris d'alcool”) в края на знаменитото стихотворение на Елюар „Трескава грива” („Criniere de fièvre”):

Очарователна усмивка алкохолна
И кът от зима в живи цветове
Слънце което мога да прегърна.

След повече от десет години от последната приятелска среща в Париж, вече възвеличен като поет № 1 на Франция за 20-ти век от издателската класация на Пиер Сегерс, Елюар пише посвещение: „На Лъчезар Станчев с моята признателност и приятелство.” Тогава в балканската страна, на която гостува, Елюар е окрилен от възторжените рецитации на преводите на свои стихове за „френската съпротива”, като „Смелост”:

Париж студува и гладува.
Париж не дъвче вече кестени изпечени.
Париж навлече дрипи на старик...
(Превод Лъчезар Станчев)

Майка ми Ели Станчева си спомня за началото на песента „Усмивката”:

„МИТКО ЩЕРЕВ ОМАЯН ОТ УСМИВКАТА,

дотърча чак в Банкя, където с Лъчезар бяхме на балнеолечение за да попита: "Г-н Лъчезар Станчев, дали е възможно до бъде съкратено едно Ваше стихотворение, за да се оформи като текст на нова моя песен?" Лъчезар имаше много песни и сам свиреше и пееше, затова широко се усмихна и насърчи младежа със съгласието си: „Песента дава втори живот на стихотворението.” Успокоен, композиторът продължи: „Избрах стихове от Усмивката:

*Не знае никой преди колко века
разбудила е тя човешкото в човека,
но струва ми се, в нощ студена
от майчина целувка е родена.*

*Усмивката - тя води двама млади
към върхове и звездопади...*

Само след дни чухме Усмивката - първата песен от двадесетте включени в националния радиоконкурс за нови песни „Пролет ’86“. Скоро песента попадна в конкурса за мелодия на годината във „Всяка неделя“ на Кеворкян. На четвъртата седмица поради това, че оглавяваше класацията вече три седмици в месеца, Усмивката трябваше да стане мелодия на месеца. Точно тогава на екрана се появи, като песенен ценител, един гранитен критик. И той обяви оценката на публиката за неправилна и каза, че не приема текста и въобще песента. След това изказване конкурсът на „Всяка неделя“ беше преустановен...”

„УСМИВКАТА” ПРЕСКОЧИ КЕВОРКЯН

и завладя чрез клипове публиката. Пред НоваТВ в края на 2001 г. Петко Петков заяви: „Усмивката е любимата ми и най-успешна песен”. БНТ излъчи едночасов концерт - „Усмивката”, с участие на П. Петков, Стефка Минева, Лили Иванова, Стефка Съботинова... През март 2000 г. Др. Драганов в „ТВ Чай” запя песента заедно с групата Трамвай № 5. Петко Петков си спомня с възмущение, че „Усмивката” не е била допусната от властта да представи родната песен на „ЕХРО” в Япония, заради по-тъмния цвят на кожата на една от певиците.

Минаха месеци в борба за авторското право на текста, чрез писма, адвокатски срещи и благосклонно насърчение от разговори с Леда Милева, Радой Ралин, Пламен Цонев, Атанас Свиленов, Бойко Ламбовски, Калин Донков, Митко Щерев, Петко Петков... И накрая с дискретната помощ на дружество „Music Author”, справедливостта възтържествува благодарение на

РОДОЛЮБИЕТО И КУЛТУРАТА НА БЪЛГАРСКИТЕ МЕНИДЖЪРИ

от световната фирма за дъвки. Те прецениха, че текста на една широко популярна българска песен не може да бъде пренебрегван и приеха оригиналния текст, като основа на рекламния. Така, сред авторите на рекламата де факто се добави оригиналният текст. И беше получено възнаграждение в размера, изплатен на другите автори. От дяволуващата агенция, сътворила рекламния текст, не се получи извинение.

Лъчезарният ми баща би провидял:

ВТОРИЯТ ЖИВОТ НА СТИХА Е ПЕСЕН, ТРЕТИЯТ - РЕКЛАМА.

Вл. Л. Станчев

Из в. „Литературен форум”, 26.2.2002

УСМИВКАТА

Не знае никой преди колко века
разбудила е тя човешкото в човека,
но струва ми се, в нощ студена
от майчина целувка е родена.

Усмивката - тя води двама млади
към върхове и звездопади.
Усмивката - със своята нишка лека
човека тя привързва (2) към човека.

И днес на твойте устни тя цъфти,
усмихнеш ли се - хубава си ти.
Не бива без усмивка дом да има,
без нея по света ще бъде вечна зима.

Усмивката.
Усмивката - със своята нишка лека
човека тя привързва (2) към човека.
Усмивката.

Текст на популярната песен на група
„Трамвай № 5” с музика от Митко Щерев.

вижте на **АРТ БИВАЛИЦИ
КНИЖАРНИЦА**